

Høringsnotat – Revidering av Referansekatalogen for IT-standarder

Bakgrunn og behov for revisjon

[Referansekatalogen](#) er en oversikt over obligatoriske og anbefalte IT-standarder i forvaltningen. Obligatoriske standarder skal følges av alle virksomheter. Anbefalte standarder skal følges hvis virksomhetene ikke har en god grunn til å la være å følge dem.

Referansekatalogen for IT-standarder består i dag av 21 s.k. bruksområder (evt fagområder).

I denne revideringen foreslår Digitaliseringsdirektoratet (Digdir), etter arbeid i en arbeidsgruppe og behandling i Arkitektur- og standardiseringsrådet, å fjerne 8 av de 21 bruksområdene. Se alfabetisk oversikt over bruksområdene og hvilke områder som foreslås videreført og foreslås fjernet fra Referansekatalogen nedenfor:

Bruksområder - revidering

Foreslås videreført (13)

Foreslås fjernet (8)

- Arkivstandarder
- Beskriving av datasett og datakataloger
- **Bruk av PKI med og i offentlig sektor**
- **Bruk av språkkodar på offentlige nettsider**
- Digitale anskaffelser
- E-bøker (store dokument)
- Grunnleggende datakommunikasjon
- Helse – referansekatalogen for e-helse
- Internkontroll/styringssystem/ledelsessystem for informasjonssikkerhet
- **Nettlesarbaserte tenester**
- Omgrepsanalyse og definisjonsarbeid
- **Peikarar til offentlege ressursar på nett**
- **Publisering av multimediaminnhald på offentlige nettsider**
- **Publisering av tekstdokument**
- **Sikre kommunikasjonskanalar**
- **Skjema på offentlige nettsider**
- Standardavtalar i offentlig sektor
- Teiknsett
- Universell utforming av IKT
- **Utveksling av tekstdokumenter**
- **Videokonferanse**

Behov for revisjon:

Digdir og Arkitektur- og standardiseringsrådet har over noe tid sett at en del bruksområder og anbefalinger av standarder i referansekatalogen kan virke å være utdatert og/eller ikke nødvendige å anbefale i denne katalogen lenger. Med bakgrunn i dette ble det etablert en arbeidsgruppe med representanter fra Digdir og Arkitektur- og standardiseringsrådet. Denne arbeidsgruppen har i løpet av høsten 2022 gått gjennom og vurdert bruksområdene i referansekatalogen og innholdet i disse med tanke på fortsatt videreføring eller fjerning. Underveis i arbeidet har Digdir og arbeidsgruppen også rådført seg med, og fått innspill fra flere fagmiljøer og virksomheter som har relevant kompetanse på de ulike bruksområdene.

I vurderingen av hvilke bruksområder og standarder som foreslås fjernet fra referansekatalogen er det også gjort vurderinger knyttet til utredning og vurdering av [Forskrift om IT-standarder i offentlig forvaltning](#) og Digdirs forslag til oppheving av følgende paragrafer i denne:

§ 4. Obligatoriske standarder for tekstdokumenter på offentlige nettsider

§5. Obligatoriske standarder for tekstdokumenter som vedlegg til e-post

§6. Obligatoriske standarder for multimedialinnhold på offentlige nettsider

§7. Obligatoriske standarder for utforming av næringslivsskjema på offentlige nettsider

§13. Obligatorisk standard for nettleserbaserte tjenester

Digdirs vurdering og forslag til revidert forskrift er oversendt Kommunal- og distriktsdepartementet for videre vurdering og behandling.

Bruksområdene som foreslås fjernet og vurdering av disse:

- **Bruk av PKI med og i offentlig sektor**

Arbeidsgruppen vurderer området som utdatert og dette bekreftes av fagmiljøet for e-ID i Digdir. Området dekkes og reguleres i dag av eIDAS-forordningen (fra EU) og [Lov om gjennomføring av EUs forordning om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked \(lov om elektroniske tillitstjenester\)](#)

- **Nettleserbaserte tenester**

§13 om nettleserbaserte tjenester og HTML5 foreslås fjernet fra Forskrift om IT-standarder i offentlig forvaltning. Argumenter for dette er generelt mindre behov/nødvendighet av å forskriftsfeste formatstandarder av denne typen i dag. Man bør heller stille krav til funksjon og ikke format. Krav til universell utforming, basert på WCAG-standarden bør være tilstrekkelig og være det som gjelder. Tilsynet for universell utforming støttet forslaget om fjerning av kravet i forskriften og støtter også forslaget om å fjerne dette området i referansekatalogen. Tilsynet mener også at det kan være uheldig med «sektorregelverk» som stiller krav for visse typer løsninger og at generelle krav om universell utforming (UU) kan bortfalle om dette delvis reguleres andre steder.

- **Publisering av multimedialinnhold på offentlege nettsider**

For dette området gjelder tilsvarende argumentasjon som for Nettleserbaserte tenester ovenfor, med tanke på å forskriftsfeste formatstandarder. Paragrafen (§6) om krav til multimedialinnhold på offentlige nettsider i forskriften om IT-standarder foreslås også fjernet. Området vurderes i dag som utdatert og unødvendig. Tilsynet for universell utforming er forespurt om innspill og både støtter og ønsker at området og anbefalingen i referansekatalogen fjernes.
- **Publisering av tekstdokument**

For dette området gjelder tilsvarende argumentasjon som for Nettleserbaserte tenester ovenfor, med tanke på å forskriftsfeste formatstandarder. Paragrafen (§4) om krav til tekstdokumenter på offentlige nettsider i forskriften om IT-standarder foreslås også fjernet. Entydige krav knyttet til universell utforming, basert på gjeldende WCAG-standard bør heller brukes. Det vil si mer funksjonelle krav og ikke krav til formatstandarder. Tilsynet for universell utforming er forespurt om innspill og både støtter og ønsker at området og anbefalingen i referansekatalogen fjernes.
- **Sikre kommunikasjonskanalar (VPN)**

Her er arbeidsgruppens vurdering at dagens anbefaling i referansekatalogen på dette området er utdatert. Dette bekreftes også av Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM). Det foreslås at dagens anbefaling fjernes. Det vil arbeides med eventuell erstatning for dagens anbefalte standard, basert på identifiserte behov og innspill fra denne høringen.
- **Skjema på offentlege nettsider**

Dagens anbefaling på dette området i referansekatalogen er basert på ELMER 2.0/3.0 spesifikasjon fra Brønnøysundregistrene (BRREG). Vurderingen fra arbeidsgruppen og fra BRREG er at ELMER 2.0/3.0 stiller funksjonelle krav, men at disse i dag ikke oppfattes som i samsvar med dagens «beste praksis» for skjermdialoger. I dag ønsker man ikke å lage skjemaer, men man lager dialoger, der brukerinvolvering (UI), brukeratferd (UX) og, ikke minst universell utforming (UU) er viktige momenter. BRREG har tidligere uttalt at de ønsker å avvike ELMER og at mange av prinsippene ivaretas gjennom den internasjonale standarden WCAG. Større grad av frihet ved valg av løsninger vektlegges. Derfor foreslår arbeidsgruppen at krav til universell utforming og WCAG regulerer dette og at området og anbefalingen i referansekatalogen fjernes.
- **Utvexling av tekstdokumenter (som vedlegg til e-post)**

For dette området gjelder tilsvarende argumentasjon som for Nettleserbaserte tenester ovenfor, med tanke på å forskriftsfeste formatstandarder. Paragrafen (§5) om krav til utveksling av tekstdokumenter som vedlegg til e-post i forskriften om IT-standarder foreslås også fjernet. Området vurderes i dag som utdatert og unødvendig. Entydige krav knyttet til universell utforming, basert på gjeldende WCAG-standard bør heller brukes. Det vil si mer funksjonelle krav og ikke krav til formatstandarder. Tilsynet for universell utforming er forespurt om innspill og både støtter og ønsker at området og anbefalingen i referansekatalogen fjernes.

- **Videokonferanse**

Arbeidsgruppen vurderer at dette området og anbefalingen ikke lenger bør være en del av referansekatalogen. Dette vurderes ikke som relevant og nødvendig å regulere i referansekatalogen i dag. Her viser vi også til generelt argument om regulering av funksjonalitet vs formater.

Innspill til forslagene i høringen

Digdir ønsker innspill på forslagene til fjerning av de beskrevne bruksområdene i referansekatalogen.

Har deres virksomhet innvendinger eller betraktninger rundt de foreslåtte endringene så ønsker vi at dere gir tilbakemelding på dette til oss i et svar på denne høringen.

Skulle dere som høringsinstanser ha andre innspill på eksisterende innhold i referansekatalogen eller eventuelt forslag til nye anbefalinger i referansekatalogen så ønsker vi gjerne innspill fra dere på dette også i denne høringen.

Digdir og Arkitektur- og standardiseringsrådet vil arbeide videre med innholdet i referansekatalogen for å gjøre denne enda mer relevant og med mål om den skal være et nyttig verktøy og gi en oversikt over viktige anbefalte IT-standarder for samhandling i og med offentlig sektor.

Administrative og økonomiske konsekvenser av foreslåtte endringer

Forslaget som beskrives i dette høringsunderlaget vil gi mindre administrasjon og mer fleksibilitet for målgruppen for referansekatalogen. Det vil si i arbeidet med bruk og oppfølging av anbefalte IT-standarder i offentlig sektor.

I den grad det foreligger økonomiske og administrative konsekvenser for offentlige virksomheter mener vi at disse vil være positive. De foreslåtte endringene vil heller ikke ha negative økonomiske eller administrative konsekvenser for næringsliv og innbyggere.

De foreslåtte endringene gir offentlige virksomheter større frihet til å velge løsninger og format ut fra eget behov. De anbefalinger som foreslås fjernet har utspilt sin rolle med tanke på dagens behov og situasjon. Dagens situasjon og behov er annerledes enn da disse anbefalingene ble innført for en god del år siden og andre anbefalinger og krav er kommet til. F.eks krav til universell utforming ved WCAG og krav til bruk av e-ID ved eIDAS-forordningen. Digdir og arbeidsgruppen mener at det er bedre at slike anbefalinger fjernes fra Referansekatalogen og at de gjeldende krav og anbefalinger for disse områdene står godt på egne ben. Med mindre regulering, på færre steder/kilder så minskes også risikoen for konflikt og utydighet mellom de ulike kilder til krav og anbefalinger.

Med denne revideringen og fjerningen av bruksområder som ikke lenger er relevante eller nødvendige i referansekatalogen, vil referansekatalogen bli enklere å forstå og bruke og vil være mer relevant.

Arbeidsgruppen for revisjonsarbeidet

Følgende virksomheter har vært med i arbeidsgruppen for revisjonsarbeidet som ledes av Digdir.

I tillegg har forslaget fra arbeidsgruppen, med vurdering og underlag, vært presentert for og godkjent av Arkitektur- og standardiseringsrådet i november 2022.

Virksomhet	Navn
KS	Jens Riis
Standard Norge	Haakon Heyerdahl
Digitaliseringsdirektoratet	Elianne Eggum, Rune Karlsen